

Beslutningsforslag nr. **B 86**

Folketinget 2013-14

Fremsat den 1. april 2014 af Liselott Blixt (DF), Karina Adsbøl (DF), Jens Henrik Thulesen Dahl (DF), Kristian Thulesen Dahl (DF), Mette Hjerminde Dencker (DF), Søren Espersen (DF) og Peter Skaarup (DF)

Forslag til folketingsbeslutning om etablering af en national stamcellebank

Folketinget pålægger regeringen at fremsætte forslag om etablering af en national stamcellebank.

Bemærkninger til forslaget

Forslagsstillerne ønsker, at der etableres en national stamcellebank, der vil give nye behandlingsmuligheder til alle danskere.

Forslagsstillerne anbefaler i lighed med BioBank Danmark, at der etableres en national stamcellebank med navlesnorsstamceller, fordi der allerede i dag mangler muligheder for at behandle med stamceller i samme omfang som i de lande, vi normalt sammenligner os med. Samtidig tegner der sig i de kommende år en bred vifte af nyskabende behandlingsmuligheder, som vi kun kan udnytte optimalt til gavn for alle patienter, hvis danske læger har adgang til en national bank af navlesnorsstamceller.

Forslagsstillerne anbefaler også i tråd med BioBank Danmarks anbefalinger, at en dansk stamcellebank skabes i et offentligt-privat partnerskab. Det er der gode erfaringer med fra andre lande, og det offentlige vil desuden kunne spare mange millioner på etablering og drift. F.eks. har BioBank Danmark med 10 års erfaring den nødvendige infrastruktur, erfaring og kapacitet til at varetage opgaven for det offentlige.

Nedenfor er det faktuelle grundlag for de to anbefalinger kortfattet beskrevet, herunder fakta om stamceller, nye behandlingsmuligheder og erfaringer fra udlandet.

Kort om stamceller

Stamceller er umodne celler, der kan lave kopier af sig selv og har potentiale til at udvikle sig til de fleste af kroppens celler. Stamceller findes 1) i det tidlige fosteranlæg (embryonale stamceller), 2) i navlesnorsblod og 3) i organer hos børn og voksne, bl.a. i knoglemarven (voksne stamceller).

Stamceller fra navlesnoren er de tidligste, man kan opsamle uden risiko for mor eller barn. Forskning viser, at der er flere forskelle mellem de stamceller, der findes i knoglemarven, og dem, der findes i navlesnorsblod, bl.a. kan stamceller fra navlesnoren udvikle sig til flere typer celler og kan lettere accepteres af kroppens immunsystem end stamceller fra knoglemarven, fordi celler i navlesnorsblod er »yngre« og mere umodne, jf. Verneris, M. R. & Miller, J. S. »The phenotypic and functional characteristics of umbilical cord blood and peripheral blood natural killer cells«, Br. J. Haematol., okt. 2009, nr. 147(2), side 185-191 og Malgieri, A. et al. »Bone marrow and umbilical cord blood human mesenchymal stem cells: state of the art«, Int. J. Clin. Exp. Med., 2010.

Det betyder, at stamceller fra navlesnorsblod giver andre behandlingsmuligheder, f.eks. hvis en patient skal behandles med stamceller fra en fremmed donor, jf. Butler et al. »Umbilical cord blood banking: an update«, J. Assist. Reprod. Genet, 2011, august, nr. 28(8), side 669-676.

Derfor vil stamceller fra navlesnorsblod i den fremtidige behandling af visse alvorlige sygdomme være helt uundværlige. Samtidig er de på mange måder langt lettere og billigere

at anskaffe, fordi moderkagen og navlesnorsblodet med de værdifulde stamceller ellers normalt kasseres.

Behovet for en national stamcellebank

I januar 2012 har Danmark indført behandling med stamceller fra navlesnor som standardbehandling til kræftpatienter med bl.a. leukæmi. I 2011 gennemførte danske læger 25 behandlinger med stamceller fra navlesnorsblod, jf. »Eurocord-Ed Policy Document on cord Blood Banking in Europe«, modificeret den 20. december 2011 af Nancy Hamilton. På verdensplan er der indtil videre foretaget langt over 25.000 transplantationer baseret på stamceller fra navlesnor, jf. Butler et al. »Umbilical cord blood banking: an update«, J. Assist. Reprod. Genet, 2011, august, nr. 28(8), side 669-676. Men forskere forventer, at det tal vil stige dramatisk i de kommende år i takt med de udvidede behandlingsmuligheder.

Rundt om i verden er der i dag over 3.000 forskellige kliniske forsøg i gang på en bred vifte af sygdomsområder og med forskellige kilder til stamceller, bl.a. navlesnorsblod. Ifølge internationale forskere er der et stort potentiale i brugen af stamceller til behandling af hjerte-kar-sygdomme, gigt og diabetes. Antallet af behandlinger med navlesnorsstamceller i USA har siden 2010 været større end antallet af behandlinger med celler fra knoglemarv, jf. Broxmeyer, H. E. »Cord blood hematopoietic stem cell transplantation«, StemBook, Cambridge, 2010.

I dag køber danske sygehuse (i praksis er det lige nu kun Rigshospitalet) stamceller fra navlesnorsblod i udlandet til deres behandlinger. Men det er der en række ulemper ved.

Det kan i praksis tage lang tid og være kritisk i forhold til behandlingen at finde frem til egnede stamceller i udenlandske banker, jf. <http://www.b.dk/danmark/blod-fra-navlesnor-redder-kraeftsyge>. Det koster 150.000-250.000 kr. pr. gang at købe stamcelleportioner i udenlandske registre. Med et stigende antal behandlinger hvert år vil de samlede offentlige udgifter til køb af stamceller stige markant i de kommende år.

Forskerne har ikke adgang til stamceller til brug for forskning. Det betyder, at Danmark taber forskningsmæssigt terræn og mister mulige investeringer i forskning og til eksperimentelle behandlinger.

Der kan være problemer med at finde brugbare stamceller i udenlandske stamcelleregistre, fordi der skal være en bestemt vævsforlignelighed, så transplanterede celler ikke afstødes. Der er større sandsynlighed for at finde et genetisk match mellem mennesker, der har fælles rødder i Danmark.

Samlet set er Danmark bagud på stamcelleområdet. Derfor er der brug for, at Danmark hurtigt etablerer en national stamcellebank med stamceller fra navlesnorsblod, så vi i fremtiden kan tilbyde alle danske patienter de nye behandlingsmuligheder. En national stamcellebank vil samtidig give danske forskere mulighed for at forske på området og bi-

drage til den internationale udvikling inden for dette forskningsfelt.

Værdien af offentligt-privat partnerskab

En national stamcellebank kan etableres på flere forskellige måder. Internationalt er der en række forskellige modeller, og der er mange gode erfaringer at hente i udlandet. I bl.a. Østrig, Tyskland og England er der særdeles gode erfaringer med offentlige-private partnerskaber omkring etablering og drift af stamcellebanker.

I Danmark vil der lige nu være markante økonomiske gevinster ved at etablere et offentligt-privat partnerskab om etablering og drift af en sådan stamcellebank. Det skyldes, at BioBank Danmark gennem 10 år har drevet en stamcellebank for private, har ca. 8.000 stamcelleportioner opbevaret, og er landets eneste professionelle vævscenter med gyldig tilladelse til at indsamle navlesnorsblod fra hele landet. BioBank Danmark har således en velfungerende infrastruktur og organisering, så man hurtigt kan indsamle og opbevare stamceller fra hele landet. Tid og ressourcer til etablering af en national stamcellebank kan spares, så man hurtigere og mere effektivt kan nå målet.

BioBank Danmark vurderer, at man kan etablere og opbevare ca. 3.500 stamcelleprøver over en periode på 4 år for ca. 23 mio. kr. inkl. alle etableringsomkostninger og drift i hele perioden. Antallet af stamcelleprøver svarer til det antal

prøver, som Rigshospitalet tidligere har søgt om bevilling til at indsamle, og som rimeligvis vurderes at kunne dække en passende andel af de vævstyper, der findes i den danske befolkning.

Det er logisk, at jo flere fødesteder der indsamles fra, jo hurtigere vil antallet af prøver kunne nås. Ligeledes vil et privat samarbejde betyde, at private kan donere til den offentlige bank for egen regning, sådan som tilfældet f.eks. er i Tyskland.

I forhold til omkostningerne ved at købe stamceller i udenlandske registre svarer udgifterne reelt kun til ca. 150 stamcellebehandlinger over en periode på 4 år. Det er dermed en investering, der hurtigt tjener sig hjem. Hvis det ønskede antal stamcelleprøver er indsamlet efter 4 år, kræver det derefter kun midler til dagligt vedligehold og drift af de opbevarede prøver, der vil være minimale, når denne indgåelse i aftale med private parter.

Samtidig vil et offentligt-privat partnerskab betyde, at indsamling af prøver og opbygning af en stamcellebank meget hurtigt kan igangsættes, fordi logistik, kapacitet og know-how allerede er til stede. Dertil kommer, at BioBank Danmark kan tilbyde en løsning, der dækker opsamlinger over hele landet.

Finansieringen af forslaget foreslås at ske gennem sundhedspuljen på 1 mia. kr.

Skriftlig fremsættelse

Liselott Blixt (DF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om etablering af en national stamcellebank.

(Beslutningsforslag nr. B 86)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.